

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen

Miljöbyrån, S4

Beslutande

Vicelanråd

Camilla Gunell

Föredragande

Vattenbiolog

Susanne Vävare

Justerat

Omedelbart

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 47

Avtal mellan Åbo akademi och Ålands landskapsregering
för att förbättra kunskapen om tillståndet i havet

ÅLR 2019/3562

79 S4

Beslut

Landskapsregeringen upprättar härmed ett avtal med Åbo akademi i syfte
att förbättra kunskapen om tillståndet i havet, enligt **bilaga 1 S419E23**.

Miljö- och marinbiologi / Åbo Akademi
Biovetenskaper
Att. Sonja Salovius-Laurén
Artillerig 6
20520 ÅBO

Hänvisning
ÅLR 2018/9015

Kontaktperson
Susanne Vävare

Ärende
**AVTAL MED ÅBO AKADEMI FÖR ATT
FÖRBÄTTRA KUNSKAPEN OM HAVET**

Bakgrund och motiveringar

Landskapsregeringen har ansökt om medel från Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF), unionsprioritering 6, artikel 80.1.c som avser förbättrad kunskap om tillståndet i havet. Den 7.11.2018 beslutade landskapsregeringen att genomföra ett utvecklings- och samarbetsprojekt med Åbo Akademi/Husö biologiska station genom en ansökan från Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF).

Projektets huvudsakliga syfte är att bidra till förbättrad kunskap om tillståndet i den marina miljön i syfte att upprätta övervakningsprogram och åtgärdsprogram enligt ramdirektivet om en marin strategi (2008/56/EG). Arbetet genomförs under 2019-2020.

Genom detta projekt identifieras och verifieras områden där de mest värdefulla arterna och naturtyperna förekommer inom Ålands havsområden. Informationen som fås via projektet är viktig för utvecklingen av det allmänna tillståndet i de marina områdena, för arter i behov av särskilt skydd, för en mer utvecklad övervakning av marina områden, samhällsplanering, förebyggande av olyckor i den marina miljön samt för att svara mot olika typer av internationella åtaganden i marina områden (EU direktiv och HELCOM rekommendationer).

Resultaten från projektet består av modeller över sannolika förekomster av arter och habitat som visualiseras som utbredningskartor i en lämplig karttjänst/karttjänster (t.ex. VELMUs karttjänst, Havsdatabasportalen och

Ålands egen karttjänst). Ny information om arter och andra observationer (punktdata) kan levereras som Excel-filer eller i annat format. Slutrapporten skrivs på engelska med en svensk sammanfattning. Ett vetenskapligt underlag av detta slag är nödvändigt för att uppfylla alla krav i ramdirektivet för en marin strategi, vattendirektivet och för övriga vattenrelaterade direktiv samt olika program.

Projektet tjänar hela samhället på Åland och erbjuder via karttjänsten lättillgänglig information också för den enskilda medborgaren. Den allmänna samhällsnyttan som genereras av projektet är således omfattande och viktig för en hållbar utveckling. Projektet bidrar även med underlag för fortsatt forskning och utveckling.

Beslut

Landskapsregeringen beslutar härmed att teckna ett avtal med Åbo akademi, enligt bilaga 1 och 2.

Vicelantråd

Camilla Gunell

Vattenbiolog

Susanne Vävare

BILAGOR

1. Avtal
2. Projektplan

FÖR KÄNNEDOM

Ralf Stolt, härst.
Maija Häggblom, härst.

Bilaga 1

AVTAL OM FORSKNINGSSAMARBETE

1. Parter och Information om Projektet

Projektets namn:

Inventering av Ålands havsområden för att förbättra kunskapen och förvaltningen av marina miljöer (del 1)

Projektets längd:

Projektet inleds 1.4.2019 och avslutas 31.12.2020.

Parterna:

Detta avtal har uppgjorts av och ingås emellan forskningsparterna.

1) Ålands landskapsregering

Miljöbyrån

Projektledare: Vattenbiolog Susanne Vävare

Adress: PB 1060, 22111 Mariehamn

Kontaktperson: Susanne Vävare

Tfn:018-25456

E-post: susanne.vavare@regeringen.ax

Och

2) Åbo Akademi

Domkyrkotorget 3

FI-20500 Åbo/Turku

FO-nummer: 0246312-1

(“Akademin”)

Miljö- och marinbiologi, Biovetenskaper

Projektledare: Sonja Salovius-Laurén

Kontaktperson: Sonja Salovius-Laurén

Adress: Artillerig 6, FI-20520, Åbo Finland

E-post: sonja.salovius@abo.fi

Tel: +358 2 215 3450

Mobil: +358 40 742 6672

2. Föremål och syfte för avtalet

Föremålet för detta avtal är det ovannämnda forskningsprojektet (“Projektet”). Forskningsplanen finns som Bilaga 2 i detta avtal.

Syftet med detta avtal är att fastställa villkoren för samarbetet inom projektet. Detta avtal koordineras av Ålands Landsskapsregering, men all planering av projektet sker i samarbete med Akademin. Husö biologiska station erbjuder laboratorium och i övrigt arbetsutrymmen i projektet. Arbetstiden för Husös föreståndare och

ÅAs seniorforskare inom VELMU allokeras eller redovisas dock inte till projektet utan görs inom ramarna för övriga akademiska arbetsuppgifter.

3. Finansiering och betalningsvillkor

3.1 Finansiering för detta Projekt har beviljats från Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) för perioden 1.3.2019 - 31.12.2020 och Ålands landskapsregering, beslut ÅLR 2019/1072. LR/Miljöbyrån fungerar som huvudman för projektet i fråga om administration av projektmedlen. LR/Miljöbyrån redovisar för projektet till EHFF och hanterar ansökan om utbetalningen av det beviljade strukturstödet från EHFF.

3.2 En beräkning av Projektets kostnader ges i Bilaga 2. Parterna skall ansvara för Projektets finansiering och kostnader såsom stadgas i finansieringsplanen (inkluderad i Bilaga 2).

Om de för detta Projekt uppgjorda målen och tidtabellen ändras, så skall Parterna följaktligen enas om och revidera kostnadsberäkningen och finansieringsandelarna.

3.3 Ålands Landsskapsregering skall betala sina finansieringsandelar enligt Forskningsparternas överenskomna faktureringar.

3.4 Betalningen skall göras inom trettio (30) dagar från dagen då fakturan levererades till Ålands Landsskapsregering. Försenade betalningar åläggs med förseningsränta enligt Rättelagen (633/1982).

4. Ägande- och nyttjanderätt av resultat

Allt material som bearbetas och samlas in kommer att användas för att producera information som skall stöda förvaltningen av den Åländska havsmiljön och är således tillgängligt för alla Parter. Äganderätten till källmaterialet ändras inte med detta avtal. De i Projektet producerade Resultaten hör till den Parten eller de Parterna som har åstadkommit eller bearbetat dem. Om Parterna har åstadkommit Resultaten eller en del av dem tillsammans, skall Parterna avtala om vidare användning och överlåtelsevillkor.

Parterna har rätt att nyttja eller förfoga över Resultaten i annan forskning och i undervisning samt i forskningsverksamhet som finansieras av en utomstående med iakttagande av sekretessbestämmelsen och erfordrade lov. Nyttjanderätten innefattar även rätten att vidareutveckla Resultaten, om inte annat avtalats.

5. Ansvar

5.1 Parterna skall genomföra Projektet i enlighet med den bifogade Forskningsplanen, med iakttagande av god forskningssed samt med användandet av professionell personal. Parterna ska överlämna Resultaten så felfria som möjligt.

5.2 En Part är ansvarig för direkta skador som denne åsamkar andra Parter. Avtalsparten är dock ej ansvarig för indirekt skada eller förlust, så som:

- 1) förlust till följd av minskning eller bortfall av produktion eller omsättning,
- 2) annan förlust till följd av att Resultatet inte kan utnyttjas på det sätt som avses,
- 3) utebliven vinst till följd av att avtal med tredje man har fallit bort eller inte har blivit riktigt uppfyllt,
- 4) förlust till följd av skada på annan egendom än Resultatet, eller
- 5) annan liknande svåråterhärlig förlust som denne har åsamkat andra Parter i samband med projektet.

5.3 En Part är inte ansvarig för skada som annan Part har åsamkat tredje part. Parterna är inte ansvariga för del eller dröjsmål åsamkade av andra Parter. Parterna är inte ansvariga för egna fel eller dröjsmål som beror på force majeure. Alla händelser som förhindrar eller gör utförandet av Projektet oskäligt svårt inom den fastställda tiden skall anses som force majeure. Sådana händelser innefattar, men begränsar sig inte till, krig, uppror, naturkatastrof, energistopp, brand, strejk, blockad, material restriktioner pålagd av statsbudgeten eller annan lika speciell och ovanlig anledning utom Partens kontroll.

5.4. Maxgränsen för en Parts ansvar gentemot den andra Parten beträffande samtliga krav skall uppgå till 50 000 euro.

5.5 De undantag och begränsningar av ansvar som stipuleras ovan skall inte tillämpas på skada eller förlust orsakad uppsåtligen eller på grund av grov vårdslöshet.

6. Avtalets omfattning och giltighet

6.1 Detta Avtal träder i kraft efter alla Parters undertecknande, men tillämpas även retroaktivt fr.o.m. Projektets inledningsdatum. Avtalet är i kraft tills alla Parters skyldigheter under detta Avtal har uppfyllts.

6.2 Om en Part materiellt bryter mot bestämmelserna i detta Avtal och inte rättar till detta inom trettio (30) dagar från det skriftliga meddelandet om det, är den andra Parten berättigad till att avsluta detta Avtal. Rättigheterna som den försumliga Parten har erhållit från andra Parten i enlighet med detta Avtal skall upphöra på dagen för upphörandet. Den försumliga Parten skall återlämna alla Resultat till den andra Parten. De rättigheter som de andra Parterna har erhållit av den försumliga Parten skall förbli i kraft trots avtalets upphörande för den försumliga Partens del.

6.3 Om en Part är uppenbart insolvent, begär eller är begärd i konkurs eller likvidation eller något annat arrangemang till kreditgivarens förmån, är de andra Parterna berättigade till att gemensamt avsluta detta Avtal för denne parts del med omedelbar verkan. Bestämmelserna i avsnitt 8.2 gällande den försumliga Partens nyttjanderätt skall tillämpas även på sådan insolvent Part.

7. Övriga avtalsvillkor

7.1 Rättelser eller ändringar till detta Avtal skall göras skriftligt. De träder i kraft efter att Parternas auktoriserade representanter har skriftligen bekräftat ändringarna.

7.2 Ingen Part är tillåten att överlåta detta Avtal, hela eller delar av det, till tredje part utan de andra Parternas samtycke.

7.3. Om det förekommer motsägelser eller konflikter mellan detta Avtal eller dess bilagor så skall följande hierarki tillämpas:

1. Beslut ÅLR 2019/1072
2. Detta Avtal
3. Forskningsplanen (inkl. kostnader, finansieringsplan och överenskomna betalningar)

8. Bilagor till Avtalet

Följande bilagor utgör en väsentlig del av Avtalet.

1. Forskningsplanen (inkl. kostnader, finansieringsplan och överenskomna betalningar)

Detta Avtal har uppgjorts i 2 likalydande exemplar, 1 exemplar för varje part.

ÅLANDS LANDSKAPSREGERING/MILJÖBYRÅN

Datum och plats:

Mariehamn . .2019

Namn: Susanne Vävare
Position: Vattenbiolog

ÅBO AKADEMI

Datum och plats:

Åbo, . .2019

Namn: Mikko Hupa
Position: Rektor

Namn: Sonja Salovius-Laurén
Position: Projektledare

Bilaga 2

Projektplan, oktober 2018

Inventering av Ålands havsområden för att förbättra förvaltningen av marina miljöer 2019-2020

Havet och havsmiljön är värdefulla resurser (fiskenäring, trafikled, rekreation, strandbyggande mm) och vårdandet av havet är av största vikt för att också framöver kunna nyttja de tjänster som havet erbjuder. Medlemsstaterna i EU har genom olika direktiv förpliktigats att uppnå god status i sina havsområden (ramdirektiven för vatten WFD och marin strategi MSD), upprätthålla den biologiska mångfalden (habitatdirektivet HD) och planera in olika verksamheter i havsmiljön där de lämpar sig bäst (direktivet om marin områdesplanering). Vi behöver känna till våra olika havsmiljöer för att kunna förvalta dem, och i transparent och övergripande samarbete planera in eller vid behov begränsa olika typer av aktiviteter. Grunden för att uppnå ovannämnda är att vi vet hur det ser ut under ytan, vilka habitat och arter som finns var och vilken deras betydelse är.

Undervattensmiljön kring Finlands kuster har sedan 2004 kartlagts inom det nationella inventeringsprogrammet VELMU (<http://www.ymparisto.fi/velmu>). Under 2004-2018 har inventeringarna koncentrerats till fasta Finlands kustområden men inte inkluderat de vida skärgårdsområdena kring Åland. Kring Åland har Husö biologiska station/Åbo Akademi i nära samarbete med ÅLR gjort olika typer av studier där undervattensmiljöer har undersökts. Under 2017-2018 har samarbetet resulterat i riktade inventeringar där Natura 2000 habitaterna sandbankar och rev har varit i fokus (målområden NÖ, SÖ och SV Åland). Dessa studier utgör en bra grund för nya systematiska inventeringar av de icke inventerade undervattensmiljöerna i den unika vidsträckta skärgården som omger Åland. Inom detta projekt kommer inventeringarna att koncentreras till västra och norra Åland där undervattensnaturen inte är kartlagd.

Inventeringarna av de marina habitaterna och arterna kring Åland utförs enligt följande arbetskedan i ett samarbetsprojekt mellan Ålands landskapsregering/Miljöbyrån och Åbo Akademi/Husö under en 2 års period:

ÅLR Miljöbyrån

- 1) Övergripande ansvar för projektet och ansökan om medel till havs- och fiskerifonden
- 2) Har hand om uppföljning och rapportering som är förknippat med administrationen av projektet till havs- och fiskerifonden
- 3) Hanterar projektbudgeten
- 4) Bidrar med material och konsultrapporter till projektet
- 5) Deltar i planeringen av fältinventeringarna
- 6) Planerar och utvecklar utgående från projektresultat nya övervakningsåtgärder

Åbo Akademi/Husö biologiska station

- 1) Planerar och utför nya fältinventeringar (dyk- och dropvideo) för att kartlägga arter så som kransalger, ålgräs, och blåmusselbankar och olika värdefulla bentiska habitat. Avsikten med de utökade karteringarna är att täcka kunskapsluckor (MSDs deskriptorer 1, 5, 6 och 10) i syfte att kunna utforma bättre övervakning och åtgärdsprogram i enlighet med den marina strategin. Fältarbetet utförs utgående från Husö biologiska station av säsongsarbetare 2019 och 2020 (planering tot 2 månader/2 år, fältarbetare 3 personer totalt 20 månader/2 år).

- 2) Testar användningen av side-scan sonar vid kartering inom mindre case-study områden för att kunna avgränsa de inventerade habitaterna (tillstånd bör erhållas från huvudstaben). Ett ekolod (MX Biosonic Habitat Echosounder) som mäter volymen på vegetationen samt bottenens former kommer också att testas för att se om redskapet lämpar sig för ändamålet (planering, testning och rapportering 2 mån).
- 3) Bidrar med befintlig och ny data som beskriver den marina miljön och dess tillstånd till Ålands GIS-experter (2 mån).
- 4) Förbättrar vid behov heltäckande kartor över olika omgivningsparametrar med hjälp av GIS om/då nytt punktdata finns tillgängligt. Följande parametrar är viktiga att känna till eftersom de i olika kombination bestämmer den potentiella förekomsten av olika arter och habitat: exponering, djup, salthalt, grumlighet/fotiska zonen och näringsämnen (1 månad).
- 5) Förutspår sannolika förekomster av nyckelarter så som blåstång, bandtång, kransalger och blåmusslor genom att statistisk beräkna arternas förhållande till sin fysiska miljö (modellera omgivningsparametrar i kombination med biologisk insamlad data) (4 mån).
- 6) Bidrar med information som erhålls via fältarbete, tex djuputbredningen hos blåstång, olika arter av rödalger och marina växter, som kan nyttjas vid de återkommande bedömningarna av havets tillstånd (MSD och WFD) (4 mån).
- 7) Undersöker och rapporterar nedskräpning av havet (MSDs deskriptor 10) i samband med inventeringarna (1 mån).
- 8) Sammanställer en slutrapport som inkluderar gedigen bakgrundsinformation för att utveckla marin uppföljning och åtgärdsprogram i enlighet med MSD och WFD, samt en beskrivning av potentiella förekomster av värdefulla Natura 2000 habitat så som sandbankar (1110), rev (1170), laguner (1150), stora grunda vikar och sund (1160), och smala vikar i Östersjön (1650) som grund för marina miljöskyddsåtgärder (HD) (2 mån).

Resultaten från projektet som finns beskrivna under punkterna ovan består av modeller över sannolika förekomster av arter och habitat som visualiseras som utbredningskartor i en lämplig karttjänst/karttjänster (t.ex. VELMUs karttjänst, Havsdatabasportalen, Ålands egen karttjänst). Ny information om arter och andra observationer (punktdata) kan levereras som excel filer eller i annat format. Slutrapporten skrivs på engelska med en svensk sammanfattning.

Inom projektet kommer VELMUs rekommenderade fältmetoder att användas (VELMUn Menetelmäohjeistus 2017). Huvudsakliga metoder är dykning och filmning med undervattensvideokamera. GIS tillsammans med statistikprogram är de viktigaste arbetsredskapen då material analyseras och presenteras.

Syftet är att genom detta projekt identifiera och verifiera områden där de mest värdefulla arterna och naturtyperna förekommer inom Ålands havsområden. Informationen som fås via projektet är viktig för utvecklingen av det allmänna tillståndet i de marina områdena, för arter i behov av särskilt skydd, samhällsplanering, förebyggande av olyckor i den marina miljön samt för att svara mot olika typer av internationella åtaganden i marina områden (EU direktiv och HELCOM rekommendationer). Projektet tjänar hela samhället på Åland och erbjuder via karttjänsten lättillgänglig information också för den enskilda medborgaren. Den allmänna samhällsnyttan som genereras av projektet är således omfattande och viktig för en hållbar utveckling. Projektet bidrar även med underlag för fortsatt forskning och utveckling.

Projektid: mars 2019 - december 2020

Finansieringsplan:

Löner och lönebikostnader	122 850
Allmänna kostnader 15 %	18 430
Kostnader för fältjobb (båtbensin, dykflaskor)	2 220
Resekostnader	1 500
Totalt	145 000

Fakturering sker en gång/år